

Vertrouwenscentrum Kindermishandeling

Het vertrouwenscentrum kindermishandeling (VK) heeft naast zijn reguliere werking (zie hoofdstuk rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp) ook een opdracht als gemandateerde voorziening. Vanuit dat mandaat onderzoekt het VK of het in verontrustende situaties - met een vermoeden van kindermishandeling -, maatschappelijk noodzakelijk (mano) is om tussen te komen en hulp op te starten of verder te zetten. Indien nodig kan het VK een dossier doorverwijzen naar het Openbaar Ministerie, wanneer gerechtelijke jeugdhulp zich opdringt.

Onderstaande tabel toont het **aantal unieke opgestarte procedures 'maatschappelijke noodzaak'** (mano) voor kinderen en jongeren in 2016. De aanmeldingen die niet-ontvankelijk verklaard worden, zijn niet mee opgenomen.

In totaal gaat het om 1.107 opgestarte mano-procedures bij het VK, voor 1.091 unieke kinderen. Bij 16 kinderen is dus sprake van 2 opgestarte mano-procedures, bv. omwille van een verhuisdossier tussen twee VK of omdat er effectief twee mano-procedures doorlopen zijn voor dat kind in hetzelfde jaar, wat eerder uitzonderlijk is. Bijna 7 op 10 van de aanmeldingen (68,9%) betreft kinderen jonger dan 12 jaar.

In vergelijking met 2015 (834 mano-procedures) is er een stijging met 31%.

Tabel: Aantal unieke opgestarte mano-procedures per leeftijdscategorie (teleenheid: unieke opgestarte mano-procedures)

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant	Brussel	West-Vlaanderen	Totaal	%
0-5 jaar	81	65	75	64	26	51	362	32,7%
6-11 jaar	90	93	71	60	44	43	401	36,2%
12-17 jaar	80	69	78	62	27	28	344	31,1%
Totaal	251	227	224	186	97	122	1107	
%	22,7%	20,5%	20,2%	16,8%	8,8%	11,0%		

(Bron: VK e-dossier)

Onderstaande tabel geeft een **overzicht van de aanmelders** bij het VK voor een procedure mano. Per aangemeld kind wordt één aanmelder geteld. Een aanmelder die gelijktijdig 2 kinderen aanmeldt, wordt 2 keer geteld, nl. per kind 1 keer.

In meer dan de helft van de gevallen (54,7%) komt de aanmelding vanuit het jeugdparquet. Situaties die initieel aangemeld zijn binnen de reguliere werking van het VK, kunnen intern doorverwezen worden voor een onderzoek mano. Dit gebeurt in 2016 in 191 gevallen (17,3%). Onder de categorie 'andere' vallen actoren uit de gezondheidszorg, het OCMW, kinderdagverblijven enz. Dit is vergelijkbaar met 2015.

**Tabel: Overzicht aanmelders per regio
(teleenheid: opgestarte mano-procedures)**

	Antwerpen	Limburg	Oost- Vlaanderen	Vlaams- Brabant	Brussel	West- Vlaanderen	Totaal	%
Parket	103,0	120	131	127	52	73	606	54,7%
Cliëntsyst.	0,0	6	0	1	0	0	7	0,6%
Interne doorverw. VK	63,0	45	32	13	27	11	191	17,3%
K&G	4	8	7	7	0	8	34	3,1%
CAW	12	1	0	7	0	2	22	2,0%
CLB	46	19	20	12	14	12	123	11,1%
CGG	1	6	0	1	1	2	11	1,0%
VAPH	2	4	10	0	0	3	19	1,7%
JWZ	11	2	13	11	1	0	38	3,4%
Andere	9	16	11	7	2	11	56	5,1%
Totaal	251	227	224	186	97	122	1107	

(Bron: VK e-dossier)

Onderstaande tabel toont de **conclusies bij afloop van het onderzoek**, en dus niet de mogelijke verschuivingen tijdens het casemanagement (bv. schakeling tussen observerend (OCM) en interveniërend casemanagement (ICM), of alsnog een doorverwijzing naar het Parket). Van de 1.107 opgestarte procedures in 2016, zijn er nog 35 procedures in onderzoek, wat het totaalcijfer van 1.072 verklaart:

- iets minder dan de helft blijft bij het VK in casemanagement (45,9%);
- 38,2% eindigt in een doorverwijzing naar het jeugdparquet;
- 16% blijkt na afloop van het onderzoek geen mano te zijn.

**Tabel: Overzicht resultaten van het onderzoek mano
(teleenheid: resultaten mano-onderzoek)**

	Antwerpen	Limburg	Oost- Vlaanderen	Vlaams- Brabant	Brussel	West- Vlaanderen	Totaal	%
OCM	32	29	35	6	1	2	105	9,8%
ICM	63	102	39	85	47	51	387	36,1%
Parketmelding	135	51	86	56	43	38	409	38,2%
Geen mano	21	43	56	15	5	31	171	16,0%
Totaal	251	225	216	162	96	122	1072	100,0%

(Bron: VK e-dossier)

Uit de **resultaten van de gestarte procedures** per type aanmelder blijkt dat van de 534 aanmeldingen door het Parket, er 167 dossiers terug keren naar het Parket na afloop van het onderzoek. Dat is goed voor 31% of bijna 1 op 3.

Tabel: Overzicht resultaten onderzoek mano, per type aanmelder (teleenheid: resultaten mano-onderzoek)

Resultaat →	OCM	ICM	Parketmelding	Geen mano	Totaal
Melder ↓					
Parket	61	201	191	133	586
	10,4%	34,3%	32,6%	22,7%	100,0%
Cliëntsyst.	1	6	0	0	7
	14,3%	85,7%	0,0%	0,0%	100,0%
Interne doorverwijzing VK	10	74	99	4	187
	5,3%	39,6%	52,9%	2,1%	100,0%
K&G	4	11	14	5	34
	11,8%	32,4%	41,2%	14,7%	100,0%
CAW	5	6	9	2	22
	22,7%	27,3%	40,9%	9,1%	100,0%
CLB	15	37	55	10	117
	12,8%	31,6%	47,0%	8,5%	100,0%
CGG	0	7	1	2	10
	0,0%	70,0%	10,0%	20,0%	100,0%
VAPH	3	3	10	3	19
	15,8%	15,8%	52,6%	15,8%	100,0%
JWZ	3	13	13	7	36
	8,3%	36,1%	36,1%	19,4%	100,0%
Andere ...	3	29	17	5	54
	5,6%	53,7%	31,5%	9,3%	100,0%
Totaal	105	387	409	171	1072

(Bron: VK e-dossier)

Op een totaal van 1.107 aangemelde en opgestarte procedures, kan het VK in 207 gevallen geen diagnose stellen. Dit is vooral geval als de procedure vroegtijdig stop gezet wordt en doorverwezen is naar het Parket wegens geen medewerking van het kind of de jongere. Om het gediagnosticeerde probleem te vergelijken met het gemelde, worden de cijfers beperkt tot de 900 situaties met VK-diagnose.

De meldingen:

- emotioneel geweld (mishandeling & verwaarlozing) wordt het vaakst gemeld (48%);
- lichamelijk geweld (23,3% voor lichamelijke mishandeling en 5,4% voor lichamelijke verwaarlozing) wordt eveneens vaak gemeld;
- in 23,3% is er sprake van een risicosituatie in hoofde van de aanmelder;
- in 56 gevallen (6,2%) is er een vermoeden van seksueel misbruik.

Tabel: Belangrijkste problematiek volgens melder

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant	Brussel	West-Vlaanderen	Totaal	%
Emotionele mishandeling	90	56	56	68	39	23	332	36,9%
Emotionele verwaarlozing	14	16	24	23	11	12	100	11,1%
Risicosituatie	37	24	17	19	2	18	117	13,0%
Lichamelijke mishandeling	51	48	42	37	16	16	210	23,3%
Lichamelijke verwaarlozing	21	4	11	2	5	6	49	5,4%
Onbekende/andere problematiek	2	6	2	1	0	1	12	1,3%
Seksueel misbruik	20	17	9	2	2	6	56	6,2%
Grensoverschrijdend gedrag minderjari	10	6	3	2	1	2	24	2,7%
Totaal	245	177	164	154	76	84	900	

(Bron: VK e-dossier)

De diagnose:

- emotioneel geweld (mishandeling en verwaarlozing) wordt het vaakst gediagnosticeerd, nl. 51,0%;
- lichamenlijk geweld - 15,4% voor lichamenlijke mishandeling en 3,4% voor lichamenlijke verwaarlozing – wordt eveneens vaak gediagnosticeerd;
- in 17,1% van de gevallen blijkt er sprake van een risicosituatie na onderzoek;
- in 25 gevallen (2,8%) blijkt er na onderzoek effectief sprake van seksueel misbruik.

Tabel: Belangrijkste gediagnosticeerde problematiek volgens VK

	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant	Brussel	West-Vlaanderen	Totaal	%
Emotionele mishandeling	77	59	52	77	38	21	324	36,0%
Emotionele verwaarlozing	24	14	37	26	17	17	135	15,0%
Risicosituatie	51	34	28	16	1	24	154	17,1%
Lichamenlijke mishandeling	46	30	23	15	14	11	139	15,4%
Lichamenlijke verwaarlozing	11	3	8	2	4	3	31	3,4%
Onbekende/andere problematiek	15	26	7	12	0	4	64	7,1%
Seksueel misbruik	10	6	4	3	1	1	25	2,8%
Grensoverschrijdend gedrag minderjarige	7	3	3	2	1	1	17	1,9%
Verwerkingsproblematiek	4	2	2	1	0	2	11	1,2%
Totaal	245	177	164	154	76	84	900	100,0%

(Bron: VK e-dossier)

Globaal genomen bevestigt het VK ongeveer zeven op tien gemelde problematieken in een overeenkomstige diagnose. Emotioneel geweld (mishandeling en verwaarlozing) wordt het vaakst bevestigd door het VK: respectievelijk in 78,6% en 80% van de gevallen. Seksueel misbruik wordt in 21 van de 56 gemelde situaties bevestigd.

Tabel: Vergelijking tussen gemelde en gediagnosticeerde problematiek

Gemelde problematiek	Aantal gemelde problematiek	Gediagnosticeerd probleem	Aantal bevestigde diagnostiek	%
Lichamenlijke mishandeling	210	Lichamenlijke mishandeling	120	57,1%
Lichamenlijke verwaarlozing	49	Lichamenlijke verwaarlozing	27	55,1%
Risicosituatie	117	Risicosituatie	93	79,5%
Emotionele mishandeling	332	Emotionele mishandeling	261	78,6%
Emotionele verwaarlozing	100	Emotionele verwaarlozing	78	78,0%
Seksueel misbruik	56	Seksueel misbruik	21	37,5%
Onbekende/andere problematiek	12	Onbekende/andere problematiek	8	66,7%
Grensoverschrijdend gedrag minderjarige	24	Grensoverschrijdend gedrag minderjarige	16	66,7%
Totaal	900		624	69,3%

(Bron: VK e-dossier)